

Према тексту „The Articles of Religion in Modern English“ (The Church Society)

1. Вера у Свету Тројицу

Постоји само један живи и истинити Бог, вечан, бестелесан, недељив и неподложен страдању. Он је бескрајан у сили, мудрости и доброти. Он је Творац и Одржитељ свега видљивог и невидљивог. У јединству Божанства постоје три Лица, једносуштна, једнака у сили и вечности: Отац, Син и Свети Дух.

2. Реч, или Син Божји, који је истински постао човек

Син, који је Реч Очева, од вечности је рођен од Оца и истинити је и вечни Бог, једносуштан Оцу. Он је у утроби блажене Дјеве Марије примио човечанску природу, од њене суштине, тако да су две потпуне и савршене природе — Божанство и човештво — сједињене у једној Личности, нераздељиво и заувек. Од те две природе јесте један Христос, истинити Бог и истинити човек. Он је истински страдао, био распет, умро и био сахрањен, да нас измири са Оцем и да буде жртва не само за прародитељску кривицу него и за све стварне грехе људи.

3. Христов силазак у царство мртвих

Као што је Христос умро за нас и био сахрањен, тако треба веровати и да је сишао у царство мртвих.

4. Христово васкрсење

Христос је истински васкрсао из мртвих и поново узео своје тело, са телом, костима и свиме што припада пуноћи човечанске природе. У том телу вазнео се на небо, где сада седи до последњег дана, када ће се вратити да суди свим људима.

5. Свети Дух

Свети Дух исходи од Оца и Сина. Он је једносуштан Оцу и Сину, једнак им у величанству и слави, истинити и вечни Бог.

6. Довољност Светога писма за спасење

Свето писмо садржи све што је неопходно за спасење. Стога се ни од кога не може захтевати да као члан вере прихвати оно што се у Писму не чита нити се из њега може доказати; нити се ишта такво сме сматрати неопходним или нужним за спасење.

Под Светим писмом подразумевају се оне канонске књиге Старога и Новога завета чији ауторитет у Цркви никада није био довођен у сумњу.

Канонске књиге Старога завета су: Постање, Излазак, Левитска, Бројеви, Поновљени закон, Исус Навин, Судије, Рута, Прва књига Самуилова, Друга књига Самуилова, Прва књига о царевима, Друга књига о царевима, Прва књига дневника, Друга књига дневника, Јездра, Немија, Јестира, Јов, Псалми, Приче Соломонове, Проповедник, Песма над песама, Исаија, Јеремија, Плач Јеремијин, Језекиљ, Данило, Осија, Јоило, Амос, Авдија, Јона, Михеј, Наум, Авакум, Софонија, Агеј, Захарија и Малахија.

Канонске књиге Новога завета су: Матеј, Марко, Лука, Јован, Дела апостолска, Римљанима, Прва Коринћанима, Друга Коринћанима, Галатима, Ефесцима, Филипљанима, Колошанима, Прва Солуњанима, Друга Солуњанима, Прва Тимотеју, Друга Тимотеју, Титу, Филимону, Јеврејима, Јаковљева, Прва Петрова, Друга Петрова, Прва Јованова, Друга Јованова, Трећа Јованова, Јудина и Откривење.

Књиге Апокрифа, како каже Јероним, Црква чита као примере живота и ради поуке о владању, али их не употребљава за утврђивање било које доктрине. То су: Прва Јездрина, Друга Јездрина, Товит, Јудита, Додаци Јестири, Премудрост Соломонова, Премудрост Исуса сина Сирахова, Варух, Песма тројице младића, Сузана, Вил и аждаја, Молитва Манасијина, Прва Макавејска и Друга Макавејска.

7. Стари завет

Стари завет није противан Новоме, јер се и у Старом и у Новом завету човечанству нуди вечни живот кроз Христа. Он је, будући и Бог и човек, једини Посредник између Бога и човека. Не треба слушати оне који тврде да су патријарси очекивали само пролазна обећања.

Иако закон који је Бог дао преко Мојсија не обавезује хришћане у погледу обредних прописа и богослужбених правила, нити су његови грађански прописи обавезујући за било коју државу, ипак ниједан хришћанин није слободан да не послуша оне заповести које су моралне природе.

8. Три Символа вере

Три Символа вере — Никејски, Атанасијев и онај који је познат као Апостолски — треба свесрдно прихватити и веровати им, јер се њихов садржај може потврдити јасним сведочанствима Светога писма.

9. Прародитељски, или наследни грех

Прародитељски грех није само у подражавању Адамовог примера, како су неразумно учили пелагијанци. Он се, напротив, састоји у кривици и искварености која се налази у природи сваког човека који природним рођењем потиче од Адама. Због тога је човек далеко отпао од своје првобитне праведности и по сопственој природи склон је злу, док грешна природа у њему непрестано тежи ономе што је противно Духу.

Та склоност постоји у сваком човеку који се рађа у овај свет и с правом заслужује Божји гнев и осуду. Ова зараженост човекове природе остаје и у препорођенима. Жудња грешне природе, која се на грчком назива *phronema sarkos*, а преводи се различито као мудровање, чулност, наклоност или жеља грешне природе, није потчињена Божјем закону. Иако нема осуде за оне који верују и који су крштени, апостол ипак учи да је таква пожуа грешна.

10. Слободна воља

Стање човека после Адамовог пада такво је да он својом природном снагом и добрим делима не може да се обрати нити да се припреми за веру и призивање имена Господњег. Зато немамо силу да чинимо добра дела која су Богу угодна и прихватљива ако нам Божја благодат кроз Христа најпре не претходи, да бисмо могли имати добру вољу, и ако потом не настави да делује са нама када нам та добра воља буде дарована.

11. Оправдање човека

Пред Богом се сматрамо праведнима једино због заслуге нашега Господа и Спаситеља Исуса Христа, кроз веру, а не због сопствених добрих дела или наших заслуга. Зато је учење да се оправдавамо само вером веома здраво и утешно учење. О томе се опширније говори у Беседи о оправдању.

12. Добра дела

Иако добра дела, која су плодови вере и следе после оправдања, никада не могу да искупе наше грехе нити да издрже строгост Божјег суда, она су ипак Богу угодна и прихватљива у Христу и нужно произлазе из истинске и живе вере. Тако се жива вера по добрим делима познаје исто онако јасно као што се дрво познаје по плоду.

13. Дела пре оправдања

Дела учињена пре примања Христове благодати и надахнућа његовог Духа нису Богу угодна, јер не произлазе из вере у Исуса Христа. Она не чине човека способним да прими благодат нити, како су говорили схоластичари, заслужују благодат по прикладности. Напротив, пошто нису учињена онако како је Бог хтео и заповедио, несумњиво имају природу греха.

14. Дела изнад дужности

Учење о добровољним делима која се чине поврх и изнад Божјих заповести, а која се понекад називају делима изнад дужности, не може се заступати без надмености и безбожности. Њима људи тврде не само да Богу дају оно што су дужни, већ и да чине више него што су обавезни. Али Христос каже: „Тако и ви, кад извршите све што вам је заповеђено, говорите: Ми смо непотребне слуге.“

15. Само је Христос без греха

Христос, који је истински узео нашу човечанску природу, постао је у свему сличан нама, осим у греху. Од греха је био потпуно слободан и телом и духом. Дошао је као Јагње без мане да, једном принесеном жртвом самога себе, узме грехе света. У њему, како каже свети Јован, није било греха. Али сви ми остали, чак и након што смо у Христу, и

даље у много чему грешимо. Ако кажемо да немамо греха, сами себе варамо и истине нема у нама.

16. Грех после крштења

Није сваки грех свесно учињен после крштења грех против Светога Духа и неопростив грех. Зато не треба порицати могућност покајања онима који после крштења падну у грех. Након што примимо Светога Духа, можемо отпасти од примљене благодати и пасти у грех; али Божјом благодаћу можемо и да се вратимо и поправимо свој живот.

Зато треба одбацити учење оних који тврде да у овом животу више не могу да сагреше, као и оних који онима који се истински кају одричу могућност опроштења.

17. Предодређење и избор

Предодређење за живот јесте вечна Божја намера којом је, пре него што су положени темељи света, по свом нама скривеном савету одредио да од проклетства и осуде избави оне које је у Христу изабрао између људи и да их кроз Христа доведе до вечног спасења као сасуде части.

Зато они којима је Бог даровао тако велико добро бивају, по Божјој намери, позвани његовим Духом у право време; благодаћу се одазивају позиву, бесплатно бивају оправдани, усыновљени као деца Божја, саображени лику његовог Јединородног Сина Исуса Христа, верно ходе у добрим делима и, најзад, Божјом милошћу достижу вечно блаженство.

Побожно разматрање предодређења и нашег избора у Христу пуно је слатке, пријатне и неизрециве утехе за побожне и за оне који у себи осећају деловање Христовог Духа, који умртвљује дела грешне и земаљске природе и уздиже њихов ум ка узвишеним и небеским стварима. Оно утврђује и потврђује њихову веру у вечно спасење које ће уживати кроз Христа и распламсава усрдну љубав према Богу.

Али за радознале и недуховне људе, који немају Духа Христовог, непрестано бављење одлуком Божјег предодређења представља опасну замку којом их ђаво гура или у очајање или у безобзирно неморалан живот, што није ништа мање опасно од очајања.

Поред тога, Божја обећања треба да примамо онако како су нам уопштено изложена у Светом писму, а у своме поступању треба да следимо ону Божју вољу која нам је јасно објављена у Речи Божјој.

18. Спасење се стиче само именом Христовим

Оне који се усуђују да тврде да ће сваки човек бити спасен по правилу живота, религији или секти коју исповеда, под условом да се усрдно труди да живи по том правилу и по светлости природе, треба сматрати осуђеним. Јер Свето писмо нам објављује да се људи морају спасити једино именом Исуса Христа.

19. Црква

Видљива Христова Црква јесте заједница верних у којој се чисто проповеда Реч Божја и у којој се свете тајне правилно служе у складу са Христовом заповешћу у свему што је неопходно за њихово исправно служење.

Као што су Цркве у Јерусалиму, Антиохији и Александрији грешиле, тако је грешила и Римска црква, не само у пракси и облицима богослужења него и у питањима вере.

20. Ауторитет Цркве

Црква има власт да одређује облике богослужења и обреде и да одлучује у споровима који се тичу вере. Ипак, Цркви није допуштено да наређује било шта што је противно писаној Речи Божјој, нити сме једно место Светога писма тумачити тако да противречи другом.

Према томе, иако је Црква сведок и чувар Светога писма, она не сме да установљава ништа што је противно Писму, нити сме да захтева веровање у било шта што је додато Писму као да је то неопходно за спасење.

21. Ауторитет општих сабора

Општи сабори не могу бити сазивани без заповести и воље владара. А када се окупе — будући да су збор људи међу којима нису сви вођени Светим Духом и Речју Божјом — могу погрешити. И заиста, понекад су грешили, чак и у стварима које се односе на Бога.

Зато оно што сабори прописују као неопходно за спасење нема снагу ни ауторитет ако се не може показати да је засновано на Светом писму.

22. Чистилиште

Римско учење о чистилишту, опростима, поштовању и клањању — како иконама и другим светим сликама, тако и реликвијама — као и о призивању светитеља, јесте испразна ствар, неразумно измишљена и без основе у Светом писму. Напротив, такво учење противно је Речи Божјој.

23. Служење у црквеној заједници

Није исправно да било ко самовласно преузме службу јавног проповедања или служења светих тајни у црквеној заједници пре него што буде законито позван и послан на ту службу.

Законито позванима и посланима треба сматрати оне које су за ту службу изабрали и позвали људи којима је у црквеној заједници поверен јавни ауторитет да позивају и шаљу служитеље у Господњи виноград.

24. Говор у црквеној заједници на језику који народ разуме

Очигледно је противно Речи Божјој и обичају ране Цркве да се јавна молитва или служење светих тајни обављају на језику који народ не разуме.

25. Свете тајне

Свете тајне које је Христос установио нису само обележја или знаци хришћанског исповедања, него су и поуздана сведочанства и делотворни знаци Божје благодати и добре воље према нама. Кроз њих Бог невидљиво делује у нама, оживљавајући, јачајући и утврђујући нашу веру у њега.

Две су свете тајне које је Христос, наш Господ, установио у Јеванђељу: Крштење и Господња вечера.

Пет чинова који се обично називају светим тајнама — миропомазање или потврда вере, покајање, рукоположење, брак и

последње помазање — не треба сматрати јеванђелским светим тајнама. Разлог је то што су или настали из искривљавања апостолске праксе или представљају животна стања допуштена у Светом писму. Они немају исту природу као Крштење и Господња вечера, јер немају видљиви знак или обред који је сам Бог установио.

Христос није установио свете тајне да би се у њих само гледало или да би се носиле у поворкама, него да би се правилно употребљавале. Само код оних који их достојно примају оне имају благотворно дејство. А они који их, како каже апостол Павле, примају недостојно, навлаче на себе осуду.

26. Недостојност служитеља не поништава дејство светих тајни

Иако су у видљивој Цркви зли увек помешани са добрима и понекад зли људи заузимају највише положаје у служби Речи и светих тајни, ипак, пошто то не чине у своје име него у Христово и служе по његовом налогу и ауторитету, можемо примати њихову службу и у слушању Речи Божје и у примању светих тајни.

Злоћа таквих људи не поништава Христово установљење нити умањује благодат Божјих дарова, ако се свете тајне примају вером и на исправан начин. Оне су делотворне због Христовог установљења и обећања, чак и када их служе зли људи.

Ипак, црквена дисциплина захтева да се испитају зли служитељи. Они који буду оптужени од сведока упознатих са њиховим преступима и који на крају буду праведно проглашени кривима треба да буду разрешени службе.

27. Крштење

Крштење није само знак исповедања вере и обележје по којем се хришћани разликују од некрштених. Оно је и знак препорођења, или новог рођења. Њиме се, као средством, они који крштење правилно примају уграђују у Цркву; обећања о опроштењу грехова и нашем усиновљењу као деце Божје Светим Духом видљиво се потврђују и запечаћују; вера се укрењује, а благодат увећава посредством молитве Богу.

Крштење мале деце несумњиво треба задржати у Цркви као праксу која је у најбољем складу са Христовим установљењем.

28. Господња вечера

Господња вечера није само знак узајамне љубави коју хришћани треба да имају једни према другима, него је света тајна нашег искупљења Христовом смрћу. За оне који је правилно, достојно и са вером примају, хлеб који ломимо јесте заједничарење у Телу Христовом, а чаша благослова јесте заједничарење у Крви Христовој.

Трансупстанција, то јест промена суштине хлеба и вина у Господњој вечери, не може се доказати Светим писмом, него је противна јасном учењу Писма. Она нарушава природу свете тајне и дала је повод многим сујевељима.

Тело Христово у Господњој вечери даје се, прима и једе само на небески и духовни начин. Средство којим се Тело Христово прима и једе у Вечери јесте вера.

Христос није установио свету тајну Господње вечере да би се чувала за касније, носила у поворкама, уздизала или обожавала.

29. Зли који учествују у Господњој вечери не једу Тело Христово

Зли и они који немају живу веру, иако телесно и видљиво „зубима притискају“ — како каже свети Августин — свету тајну Тела и Крви Христове, ипак ни на који начин не постају заједничари Христови. Напротив, једући и пијући знак или свету тајну тако велике стварности, навлаче на себе осуду.

30. Причешћивање под оба вида

Чашу Господњу не треба ускраћивати лаицима. По Христовом установљењу и заповести, оба вида Господње свете тајне треба једнако давати свему хришћанском народу.

31. Једна Христова жртва, довршена на Крсту

Христово приношење, једном за свагда извршено, јесте савршено искупљење, умилостивљење и задовољење за све грехе целог света,

како прародитељски тако и стварни. Осим те жртве не постоји друго задовољење за грех.

Зато су мисне жртве, у којима се уобичајено говорило да свештеник приноси Христа за живе и мртве ради отпуштања казне или кривице, биле богохулне измишљотине и опасне обмане.

32. Брак свештенослужитеља

Ниједним Божјим прописом није заповеђено да епископи, презвитери или ђакони полажу завет безбрачности или да се уздржавају од брака. Зато им је, као и свим другим хришћанима, допуштено да ступе у брак по сопственој разборитости када процене да ће то допринети побожном животу.

33. Изопштени из Цркве и однос према њима

Свакога кога је Црква јавно осудила и праведно искључила из свога заједништва и изопштила, цело тело верних треба да сматра „незнабошцем и цариником“ све док се јавно, покајањем, не измири са Црквом и док га надлежни црквени ауторитет не прими поново у заједништво.

34. Црквени обичаји

Није неопходно да црквени обичаји и облици богослужења буду потпуно исти свуда. Током историје они су се разликовали и могу се мењати према различитим народима, временима и обичајима, под условом да се не заповеда ништа што је противно Речи Божјој.

Ко по сопственом суду јавно, својевољно и намерно нарушава оне црквене обичаје и облике богослужења који нису противни Речи Божјој и који су одобрени заједничким ауторитетом, треба да буде јавно укорен, како други не би били подстакнути да поступају исто, да нарушавају заједнички поредак Цркве, поткопавају ауторитет законите власти и повређују савест слабијих хришћана.

Свака помесна или национална Црква има власт да установљава, мења или укида обреде и облике богослужења који су установљени само људским ауторитетом, под условом да све буде учињено на изграђивање хришћанског народа.

35. Беседе

Друга књига беседа садржи побожно и здраво учење потребно за ова времена, као што га садржи и Прва књига беседа, објављена за време владавине Едварда VI. Зато сматрамо да служитељи у црквама треба да их читају марљиво и разговетно, како би их народ разумео.

36. Посвећење епископа и рукоположење служитеља

Књига о посвећењу архиепископа и епископа и о рукоположењу презвитера и ђакона, објављена у време Едварда VI и тада потврђена ауторитетом Парламента, садржи све што је неопходно за такво посвећење и рукоположење и не садржи ништа што би само по себи било сујеверно или безбожно.

Зато изјављујемо да су сви који су, од друге године владавине Едварда VI до данас, посвећени или рукоположени према обредима те књиге, као и сви који ће убудуће бити посвећени или рукоположени према истим обредима, правилно, уредно и законито посвећени и рукоположени.

37. Држава и њени представници

Суверен има највишу власт у Енглеској и њеним другим поседима. Њему припада врховна управа над свима у том краљевству, без обзира на њихов положај — црквени или грађански — и у свим стварима, и та власт није нити треба да буде потчињена било којој страниј јурисдикцији.

Када суверену приписујемо врховну управу — назив који је, како изгледа, увредио неке клеветнике — тиме нашим владарима не дајемо службу Речи Божје нити служење светих тајни. То је јасно и из Уредаба објављених за време краљице Елизабете I. Овим називом признајемо само ону надлежност за коју у Светом писму видимо да ју је Бог дао побожним владарима: да управљају свим људима који су им од Бога поверени, без обзира на њихов положај или чин, црквени или световни, и да грађанском влашћу обуздавају тврдокорне и злочинце.

Римски епископ нема јурисдикцију у овом краљевству Енглеске. Закони земље могу хришћане казнити смрћу за тешке и гнусне

преступе. Хришћанима је допуштено да, по заповести државе, носе оружје и служе у рату.

38. Имовина хришћана није заједничка свима

Насупрот ономе што тврде неки анабаптисти, богатство и имовина хришћана нису заједнички у погледу права, власништва и поседа. Ипак, свако је дужан да, према својим могућностима, великодушно даје сиромашнима од онога што поседује.

39. Заклетва хришћанина

Верујемо да је наш Господ Исус Христос, као и свети Јаков, забранио хришћанима испразно и непромишљено заклињање. Ипак, сматрамо да хришћанска вера не забрањује полагање заклетве када то држава захтева, у случају у којем то оправдавају верност и љубав, и када се заклетва полаже, по учењу пророка Јеремије, у правди, суду и истини.